

Hrvatsko društvo za sustave – CROSS

Izveštaj

Svečana konferencija povodom 25 godina rada

Sustavsko promišljanje održive budućnosti

27. siječnja 2016.

HGK • Rooseveltov trg 2 • Zagreb

|| B. Jerbić*

Hrvatsko društvo za sustave
Ivana Lučića 5
HR – 10 000 Zagreb

U sklopu obilježavanja 25 godina rada Hrvatskog društva za sustave – CROSS, 27. siječnja 2016. u Velikoj vijećnici Hrvatske gospodarske komore održana je konferencija pod nazivom *Sustavsko promišljanje održive budućnosti*. Konferencija je održana pod pokroviteljstvom Sveučilišta u Zagrebu, Akademije tehničkih znanosti Hrvatske i Hrvatske gospodarske komore okupivši niz renomiranih znanstvenika i stručnjaka, koji su raspravljali o temama važnim za održivi razvoj Republike Hrvatske, kao što su gospodarstvo, geopolitika, demografska revitalizacija, inovacije, zdravstvo, biotehnologija i robotika.

Skup je otvorio predsjednik CROSS-a, profesor Bojan Jerbić, ističući u svojem govoru važnost vremena kroz koje prolazi jednako Hrvatska kao i cijeli svijet. suočeni s novom četvrtom industrijskom revolucijom koja fundamentalno mijenja sliku svjetskog gospodarstva, ekonomske principe i odnose u društvu moramo shvatiti dubinu promjena koje su pred nama te na vrijeme mobilizirati sve stručne i znanstvene potencijale u ostvarivanju uvjeta za izgradnju uspješnog društva. Sve okupljene potom su pozdravili pokrovitelji konferencije: dr. sc. Tomislav Radoš, potpredsjednika HGK-a za industriju, IT, energetiku i zaštitu okoliša, prof. dr. sc. Vladimir Andročec, predsjednik Akademije tehničkih znanosti Hrvatske te prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu.

Konferencija je bila tematski podijeljena na dva dijela. U prvome dijelu, koji je bio posvećen radu Društva od osnivanja do danas, u predavanju prof. dr. sc. Juraja Božičevića, osnivača i počasnog predsjednika CROSS-a i prof. dr. sc. Franje Jovića, suosnivača Društva, istaknute su brojne aktivnosti, publikacije i projekti koji stoje iza 25 godina rada. Hrvatsko društvo za sustave (CROSS) osnovano je krajem 1991. godine s idejom okupljanja vodećih hrvatskih intelektualaca iz različitih područja gospodarstva, tehnike i kulture, predvođeno prof. dr. sc. Jurjom Božičevićem, s ciljem promicanja sustavskog mišljenja i interdisciplinarnog suradnje. Od tada do danas CROSS je intenzivno radio, pokrećući brojne projekte koji su okupili više od dvije tisuće sudionika, potičući na dijalog s načelom "Raspravom do razumijevanja". Društvo je započelo s projektom "Gospodarski identitet Republike Hrvatske", a nastavilo s "Hrvatskim pokretom za kvalitetu". Iz CROSS-a je potekla ideja o osnivanju *Hrvatske akreditacijske agencije*. Potom su uslijedili mnogi drugi projekti, od kojih se mogu izdvojiti npr.: *Hrvatsko poduzetničko zborište*, *Organizacija koja uči*, *Intelektualni kapital*, *Modeliranje u znanosti, tehnicima i društvu*, *Inteligentni sustavi*, *Moć znanja* itd. Projekte je slijedila izdavačka aktivnost:

Slika 1 – Uvodno obraćanje, prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu

zbornici, časopis "Kvaliteta" i glasnik "Sustavsko mišljenje". Tijekom 25 godina CROSS se razvio u prepoznatljivo društvo koje je svojim projektima ostvarilo važan utjecaj na razvoj Republike Hrvatske. Kao posebno važan doprinos CROSS-a spomenuti su osnivanje Akademije tehničkih znanosti Hrvatske i Tehnologijskog vijeća pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Obilježnica rada Društva ujedno je bila prava prilika za obilježavanje 80 godina života prvog i počasnog predsjednika i osnivača CROSS-a, prof. dr. sc. Jurja Božičevića. O njegovom životu i plodonosnom radu govorio je jedan od njegovih najbližih suradnika dr. sc. Marijan Andrašec. Potom je prof. dr. sc. Jurju Božičeviću uručena *Zlatna plaketa CROSS-a* za posebne zasluge u radu Društva. Na kraju prvog dijela skupa prisutnima se obratio profesor emeritus Igor Čatić s originalnim predavanjem na temu *Primjena opće teorije sustava u kulturologiji*.

Nakon prvog dijela konferencije održana je dodjela priznanja i zahvale zaslužnim članovima CROSS-a: Marijanu Andrašecu, Zvonku Benčiću, Alojzu Cahariji, Zdenku Franiću, Tomislavu Filetinu, Ivanu Husaru, Franji Joviću i Mladenu Jugu.

Drugi (radni) dio konferencije sadržavao je niz izlaganja renomiranih znanstvenika i stručnjaka, dotičući pritom ključne teme uspješnog razvoja zemlje. Posebno odabrani izlagači ukazali su na ozbiljnost situacije te moguća rješenja održivog razvoja Republike Hrvatske s različitih gledišta, ističući upravo sustavnosni pristup koji integrira sve sfere postojanja jednog naroda i zemlje.

Prvo izlaganje održao je prof. dr. sc. Stjepan Šterc istaknuvši pritom demografsku revitalizaciju kao ključno pitanje hrvatske budućnosti te ukazavši na neumitnost negativnih procesa koji su zahvatili hrvatsku populaciju. Istaknuo je da je potrebno djelovati odmah kako sutra ne bi bilo kasno.

* Prof. dr. sc. Bojan Jerbić, predsjednik CROSS-a
e-pošta: bojan.jerbic@fsb.hr

Slika 2 – Prof. dr. sc. Juraj Božičević za vrijeme govora

Prof. dr. sc. Ljubo Jurčić u sklopu svojeg izlaganja istaknuo je geoekonomiku i geopolitiku kao temelji uspješnog razvoja zemlje.

Admiral Davor Domazet-Lošo održao je izlaganje o geopolitičkoj strategiji Hrvatske u 21. stoljeću ukazavši pritom na važan geostrateški položaj Hrvatske, koji još uvijek nije dovoljno politički i gospodarski iskorišten.

Prof. dr. sc. Tihomir Domazet održao je izlaganje o nužnosti stvaranja novog ekonomskog sustava naglasivši da se on može postići transformacijom (a ne tranzicijom) uz novu znanost, političku ekonomiju, geoekonomiku, ekonomiku evolucije ukazavši pritom na utjecaj znanja, inovacija i tehnologije u razvoju.

U sklopu sljedećeg izlaganja, dr. sc. Hrvoje Zorc predstavio je *Hrvatski inovacijski sustav kroz vrijeme (jučer, danas, sutra)*. Izlaganje je završio mislju da će tek razvoj i provedba nacionalnih strategija ključnih za razvoj inovacija moći vratiti Hrvatsku među srednje razvijene zemlje u području inovacija te oživjeti cjelokupni nacionalni inovacijski sustav.

Prof. dr. sc. Pero Lučin, rektor Riječkog sveučilišta održao je izlaganje o sprezi i sinergijskom djelovanju obrazovanja i znanosti, koji svakako moraju imati svoje mjesto u nacionalnoj strategiji opstanka i razvoja Republike Hrvatske.

Doc. dr. Darko Chudy govorio je o zdravlju kao sustavnom uređenju suvremenog društva. Polazište njegovog predavanja bila je pomoć ozlijeđenima, bolesnima i nemoćnima kao urođeno ponašanje ljudske vrste, ukazavši da bi zdravlje trebalo biti uređeno upravo prema ovakvom ljudski-specifičnom ponašanju.

Gospodin Ivo Friganović, dipl. inž. iz *Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO)*, održao je izlaganje o biotehnologiji kao prilici za održivi gospodarski razvoj. Istaknuo je da je Hrvatska dosad propustila sve ranije tehnološke revolucije pa tako i prilike za razvoj koje su one omogućavale. Ukazao je da je biotehnologija jedina tehnološka revolucija koja u ovom trenutku pruža široke mogućnosti kreiranja novih proizvoda i usluga za koje se tržišta tek počinju stvarati i gdje barijere ulaska nisu nepremostive.

Slika 3 – Admiral Davor Domazet-Lošo za vrijeme izlaganja

Radni dio skupa zaključio je prof. dr. sc. Bojan Jerbić svojim izlaganjem o robotici kao izazovu novom društvu četvrte industrijske revolucije. U sklopu svojeg izlaganja ukazao je da Hrvatska treba kompetitivno društvo i ekonomiju temeljenu na inovativnom razvoju. Istaknuo je da zastarjela tehnologija jednostavno nije konkurentna i kao takva ne može garantirati budućnost zemlje u okolini koja je iznimno kompetitivna i okrenuta razvoju. Izlaganje je zaključio činjenicom da nove tehnologije donose nove mogućnosti, nove djelatnosti i nova radna mjesta.

Konferenciju je pohađalo preko 70 polaznika te brojni mediji. Konferencija je rezultirala deklaracijom kao pisanim dokumentom koju je moguće preuzeti s mrežnih stranica Društva (www.cross.fsb.hr). Na istim stranicama moguće je pronaći dodatni osvrt te preuzeti prezentacije izlagača.

Slika 4 – Profesor Bojan Jerbić pozdravlja prisutne te zatvara konferenciju